

Пољопривредници у Србији доведени су на руб економске пропасти државном пљачком дела субвенција и огромним диспаратима цена пољопривредних производа и трошкова производње, рекао је данас професор Пољопривредног факултета у пензији Миладин Шеварлић.

Он је, поводом незадовољства пољопривредника Србије испуњењем захтева после протеста прошле јесени и данашњим наставком преговора у Влади Србије, рекао да су удружења многобројна и расцепкана и да имају слаб утицај на политику Министарства пољопривреде, изузимајући пчеларе који се сада повезују и на нивоу Европе.

„И претходни режими, а посебно актуелни није примењивао одредбу из Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју о издвајању пет одсто укупних пореских прихода у буџет пољопривреде, па је од 2013. до 2023. године пољопривредницима закинуто више од 1,2 милијарде евра. Средства ИПАРД-а ЕУ су донације и не могу се рачунати у аграрни буџет државе, осим 25 одсто које је Србија обавезна да дода тим средствима“, рекао је Шеварлић за Бету.

Једина година када је, како је рекао, издвојено пет одсто из буџета за пољопривреду је 2023. али ресорно Министарство није саопштило колико је од тог износа одвојено за дугове из претходних година, а колико је исплаћено за подстицаје у тој години.

„Резултати пописа пољопривреде показују да је овај, најсложенији сектор привреде на ивици егзистенције и да је само производња меда у експанзији јер су пчелари добро организовани у националну асоцијацију и имају утицаја на политику субвенција и производње“, рекао је Шеварлић који је председник Савеза пољопривредних инжењера и техничара Србије.

Додао је да пољопривредници ни приближно немају третман као страни инвеститори који добијају и преко 100.000 евра по радном месту.

Објашњавајући односе цена Шеварлић је рекао да је за килограм урее 1975. године, од када се прати тај паритет, требало продати само килограм пшенице, а ове године треба више од три килограма. Литар дизела 1955. године од када се прати тај паритет, вредео је 1,3 килограма пшенице, а 2023. литар регресираниог дизела по 179 динара вредео је колико осам килограма пшенице, а по пуној цени дизела од 200 динара као 10 килограма пшенице или 7,5 пута више.

„Данас пољопривредник треба да прода 2,5 килограма пшенице да би његово дете купило кифлу од 50 динара за ужину, а не треба ни говорити колико кошта тракторска гума. Такви дисперитети никада у историји аграра нису постојали“, рекао је Шеварлић.

Због, како је рекао, „пљачке пољопривредника претходних десет година овај режим не може да допринесе опстанку пољопривреде без десет одсто учешћа аграрног буџета у укупном буџету“.

Шевалић је рекао да није добро што су резултати пописа пољопривреде из прошле године упоређени са подацима анкете 2018. године, уместо са подацима пописа из 2012. године.

„Можда је то било условљено покушајем да се умање изузетно негативне тенденције у пољопривреди од 2023. године. Подаци говоре да од 2018. године расте само један сегмент агробизнис сектора, производња меда, која се некад сматрала допунском производњом, мада мислим да је једна од најважнијих, не само због производње меда, него због значаја пчела у опрашивању свих цветница и повећања приноса“, рекао је Шеварлић.

Истакао је да су „сви показатељи пописа пољопривреде из 2023. године, чак упоређени и са подацима из 2018. године, уместо из 2012. поражавајући, јер показују да је број газдинстава смањен за десет одсто, односно за око 50.000, па да су имали и само по два члана, то је 100.000 људи мање у пољопривреди“.

Навео је да, када је 2022. године цена пшенице почела да расте и достигла 45-47 динара по килограму донета је одлука, под утицајем председника државе (Александар Вучић) да се и поред суфицита у залихама забрани извоз, а тржишта је преплавилa и украјинска пшеница, па је цена данас у Србији 18-19 динара по килограму.

Под утицајем политике и дилом моћника је, како је истакао, донета и одлука да се пре две године због суше одобри субвенција за сунцокрет, који је најотпорнији на сушу, али не и за соју која је најосетљивија на високе температуре.

Проблем је и што је, како је навео, актуелни режим смањио субвенцију од 12.000 динара по хектару, коју је увео бивши режим, на 4.000 динара (300 одсто), а пре тога је површина за подстицаје смањена са 100 хектара на 20 хектара. На све то, према његовим речима, треба додати и обезвређивање те суме због инфлације.

Он је рекао да је посебно „погубан“ утицај на пољопривреду имало отварање тржишта за увоз пољопривредних и прехранбених производа због процеса придруживања Србије ЕУ, уз неизвесан датум добијања чланства, а „са ове тачке гледишта, Србија као и Турска, вероватно никад и неће постати њен члан“.

Штета пољопривреди, по оцени Шеварлића, нанета је и политиком уравниловки у

субвенцијама по хектару иако је квалитет земљишта у равничарском и брдско-планинском подручју различит, а тиме и приноси, па је то подстакло емиграцију становништва из брдских крајева.

„Катастрофа је и у сточарству, фонд је драстично смањен. Држава има пропис да субвенционише, на пример, аутохтоне расе, али тај подстицај за 2021. и 2022. године уопште није исплаћен. Треба подсетити да сточарство прерађује ратарске производе и када се смањи бројно стање стоке ратарски производи остају неискоришћене сировине, а Србија, што је национална трагедија, увози млеко и месо и постаје тако увозно зависна, а тиме подређена и економски и политички“, рекао је Шеварлић.

Србија је, како је истакао, данас формално земља без производње генетски модификоване соје, кукуруза, сунцокрета и требало је то да искористи као маркетинг за извоз те хране без ГМО за коју „купци не питају колико кошта“.

Држава је у пољопривреди, како је рекао, направила још један „злочин“, користећи најквалитетну земљу за трасу ауто-пута или вађење шљунка за насипање његове подлоге у долини Западне Мораве, од Прељине до Краљева.

„Лева страна Западне Мораве, где је земљиште најплодније и давало је две жетве годишње, потпуно је уништена ауто-путем између та два града. Остала су мини језера на местима где су експлоатисали шљунак са дубине од 11 метара, а питање је каквог је квалитета тај шљунак као подлога, што ће се видети за коју годину на квалитету пута. За ауто-путеве је морало да се минимално користи плодно земљиште“, рекао је Шеварлић.

Навео је да је од 1960. године до 2012. на подручју централне Србије и Војводине смањена површина коришћеног пољопривредног земљишта за 1,493 милиона хектара, без површине које су заузели аутопутеви.

Пољопривредно земљиште је, према његовим речима, смањено због ширења градова, акумулација, пруга, аеродрома и за друге непољопривредне намене, а добар део у брдско-планинском подручју је пошумљен или обрастао шикарама због ураниловке у субвенцијама.

„Шокантно је и забрињавајуће колико је смањена површина под шумом, осим ако нису плански посечени топољаци и врбац по Војводини. Не чуди висок степен загађеног ваздуха, ако је сада, по попису, под шумом 504.104 хектара, што је 48,2 одсто мање него 2018. године“, рекао је Шеварлић.

Додао је да је похвално што је Републички завод за статистику, други пут уз финансијску подршку ЕУ, реализовао попис и што ће се радити студије да би се детаљније анализирано стање и предложила стратегија опоравка пољопривреде у Србији.

(Бета)